

Jako občanská iniciativa za odstranění sochy sovětského vojáka v Litoměřicích předkládáme zastupitelům Města tyto naše podněty.
(do zápisu ze zasedání kulturní komise 8. 3. 2023)

1. Naše iniciativa má za cíl odstranění pomníku “Čest a sláva Sovětské armádě” z Jiráskových sadů v Litoměřicích, který oprávněně považujeme za symbol okupace Československa v roce 1968 a zejména jako symbol protiprávního komunistického režimu (viz. zákon 198/1993 Sb.)
2. V rámci historické pravdivosti požadujeme, aby byl Městským úřadem v Litoměřicích používán jediný správný a to původní autorský název díla „Čest a sláva Sovětské armádě“ (viz Soutěžní podmínky a směrnice k Sochařsko - architektonické soutěži na pomník „Čest a sláva Sovětské armádě v Litoměřicích“ 3/1972) a bylo požádáno o odstranění pomníku z evidence Válečných hrobů (viz hodnocení Ministerstva obrany 2/2023).
3. Z výše uvedených důvodů požadujeme tiskovou opravu zprávy z 26. 10. 2022 “Socha rudoarmějce odstraněna být nemůže”.
4. Městu Litoměřice současně nabízíme součinnost při:
 - a) veřejném publikování pravdivých faktů o dotčeném místě
 - b) činnosti vedoucí k odstranění pomníku
 - c) následné diskuzi o využití dotčeného nároží parku

Ministerstvo obrany
Odbor pro válečné veterány a válečné hroby
náměstí Svobody 471/4, Praha 6, PSČ 160 01, datová schránka hjyaavk

Čj. MO 55260/2023-1026

Praha 6. února 2023

Žádost o odstranění pomníku „Čest a sláva sovětské armádě“ – odpověď

Vážený pane inženýre,

k Vaší žádosti na odstranění pomníku „Čest a sláva sovětské armádě“ v Litoměřicích, Jiráskových sadech, evidenční číslo CZE4205-513 ze seznamu ruských válečných hrobů Vám sděluji, že předmětný pomník nikdy do žádném takovém seznamu zařazen nebyl.

Ruský válečný hrob je definován čl. 1 písm. b) Dohody mezi vládou České republiky a vládou Ruské federace o vzájemném udržování válečných hrobů, zveřejněné pod číslem 251/1999 Sb. místo na území České republiky. Je jím místo, kde jsou pochováni občané Ruska a občané bývalého SSSR, kteří zahynuli v důsledku válek, ozbrojených konfliktů, v zajetí nebo v jeho důsledku, zahrnujíc v to hroby jednotlivců i hroby hromadné, hřbitovy nebo části hřbitovů, jakož i pomníky, mohyly a památníky na těchto místech postavené.

Vzhledem ke skutečnosti, že na místě pomníku nejsou uloženy žádné lidské ostatky, nebyl pomník nikdy ruským válečným hrobem ve smyslu výše uvedené dohody.

Předmětný pomník není ani válečným hrobem – pietním místem ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změnách zákona č. 256/2001 S., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o VH).

Válečným hrobem, je dle výše uvedeného ustanovení zákona o VH i pietní místo, kterým se rozumí pamětní deska, pomník, památník nebo obdobný symbol připomínající válečné události a oběti, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo oběti osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války.

Podle dostupných archivních dokumentů, zejména podle Soutěžních podmínek a směrnic k „Sochařsko architektonické soutěži na pomník Čest a sláva Sovětské armádě v Litoměřicích“, vypsané MěstNV Litoměřice v březnu 1972, neměl pomník připomínat žádné oběti, ale měl jiné poslání. Pomník měl „...přesvědčivým způsobem vyjadřovat naše přátelství, přátelství československého a sovětského lidu a vyzdvihnout internacionální jednotu našich národů“. Pomník „Čest a sláva sovětské armádě“ byl slavnostně odhalen 3. května 1975 při příležitosti k 30. výročí osvobození naší vlasti v roce 1945.

Pomník je však svým charakterem a určením válečným hrobům blízký a přispívá k zachování vojenské historie. Z tohoto důvodu byl také Městským úřadem Litoměřice zahrnut do evidenci válečných hrobů pod číslem CZE4205-513 a označen poznámkou „Tento objekt není válečným hrobem podle § 2 zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech“. Obdobným způsobem k dnešnímu dni je do evidence válečných hrobů zahrnuto a stejnou poznámkou označeno celkem 1 803 objektů.

Pokud byste trval na odstranění předmětného pomníku z evidence válečných hrobů, případně máte jiné návrhy, k předmětnému pomníku, obraťte se se svou žádostí v této věci na vlastníka pomníku, Městský úřad Litoměřice.

Vzhledem ke skutečnosti, že se v tomto případě nejedná o válečný hrob ve smyslu zákona o VH, není Ministerstvo obrany oprávněno vstupovat do vlastnických práv vlastníka pomníku.

Vyřizuje: Ing. Imrich Vetrák, vetraki@army.cz, 973 225 913, 725 029 573.

plk. Ing. Robert Speychal
ředitel odboru
v zastoupení
PhDr. Pavel Kugler, Ph.D.
podepsáno elektronicky

Sochařsko architektonická soutěž na pomník
„Čest a sláva Sovětské armádě“ v Litoměřicích

Soutěžní podmínky a směrnice

Vypisovatel: MěstNV Litoměřice
Litoměřice, březen 1972

D- Účel soutěže :

Účelem soutěže je získat po všech stránkách nejhodnotnější návrh na postavení pomníku, jehož názvem má být „Čest a sláva Sovětské armádě“ v Litoměřicích a určit tak autora definitivního díla, které bude zárukou vysoké ideové a umělecké úrovně. Od soutěžících se očekává, že vyřeší danou úlohu v duchu pokrokových tradic našeho umění, že pomník bude přínosem socialistickému umění, že bude vyjadřovat přesvědčivým způsobem a jasně základní myšlenky požadovaného díla. Pomník musí rovněž přesvědčivým způsobem vyjadřovat míru přátelství, přátelství, československého a sovětského lidu a vyzdvihnout internacionální jednotu našich národů. Na realizaci celého díla má k dispozici vyčíslenou částku Kčs 500.000,-, která je pro soutěžící závazná.

(Výňatek z původního textu)